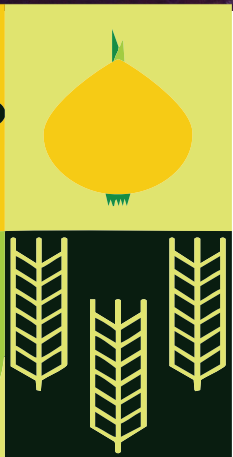
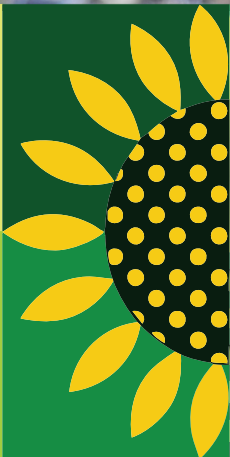
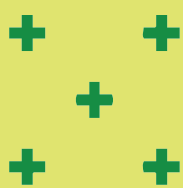

MUHTASARI WA UCHAMBUZI BAJETI YA WIZARA YA KILIMO

2025-2026.

MUHTASARI WA UCHAMBUZI BAJETI YA WIZARA YA KILIMO 2025-2026.

MALENGO SITA NA MIKAKATI 50 YA SERIKALI YA SAMIA BAJETI YA KILIMO 2025/2026

1. Kuongeza ukuaji wa sekta ya kilimo kwa upande wa mazao kufikia asilimia 5;
2. kuongeza uzalishaji wa mazao ya kimkakati kutoka tani Milioni 1.45 hadi tani Milioni 2.22;
3. utoshelevu wa chakula kwa asilimia 130 kutoka asilimia 128 ya sasa.
4. thamani ya mauzo ya mazao nje ya nchi kufikia takriban Dola za Marekani Bilioni 4 kutoka Bilioni 3.5 za sasa.
5. kuongeza eneo la umwagiliaji kufikia hekta Milioni 1.2.
6. kuanza miradi mipya.
 - Miradi hiyo inajumuisha miradi ya umwagiliaji, vituo vya zana za kilimo,
 - upatikanaji wa pembejeo za kilimo,
 - Uhifadhi, uongezaji thamani, uanzishaji wa mashamba makubwa ya pamoja,
 - Uzalishaji, ujenzi wa masoko, utafiti, huduma za ugani na;
 - Utoaji wa ruzuku ya pembejeo za kilimo

MIKAKATI 50 YA KUFUKIA MALENGO

Katika Mikakati Wizara ya Kilimo imepanga Kuongeza Tija na Uzalishaji kwa kufanya yafuatayo:-

a. Utafiti wa mbegu kupita taasisi ya TARI

- (i) Kuendelea na ujenzi wa kituo cha Bioscience katika kituo cha TARI Ilonga
- (ii) Kujenga Benki ya Taifa ya mbegu katika kituo cha TARI Selian
- (iii) Kuendelea na ujenzi wa maabara za kuzalisha miche kwa njia ya chupa na kudhibiti visumbufu vya mimea
- (iv) Kuendelea na utafiti wa mbegu aina 56 na kuzalisha mbegu tani 655.24 za awali za mazao ya kimkakati
- (v) Kukusanya, kusafisha na kutunza aina 360 za mbegu za asili; na
- (vi) Kuendelea na ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji yenye jumla ya hekta 2,120.9 katika mashamba ya utafiti.

b. Uzalishaji na usambazaji wa mbegu na miche bora kwa mpango wa ruzuku

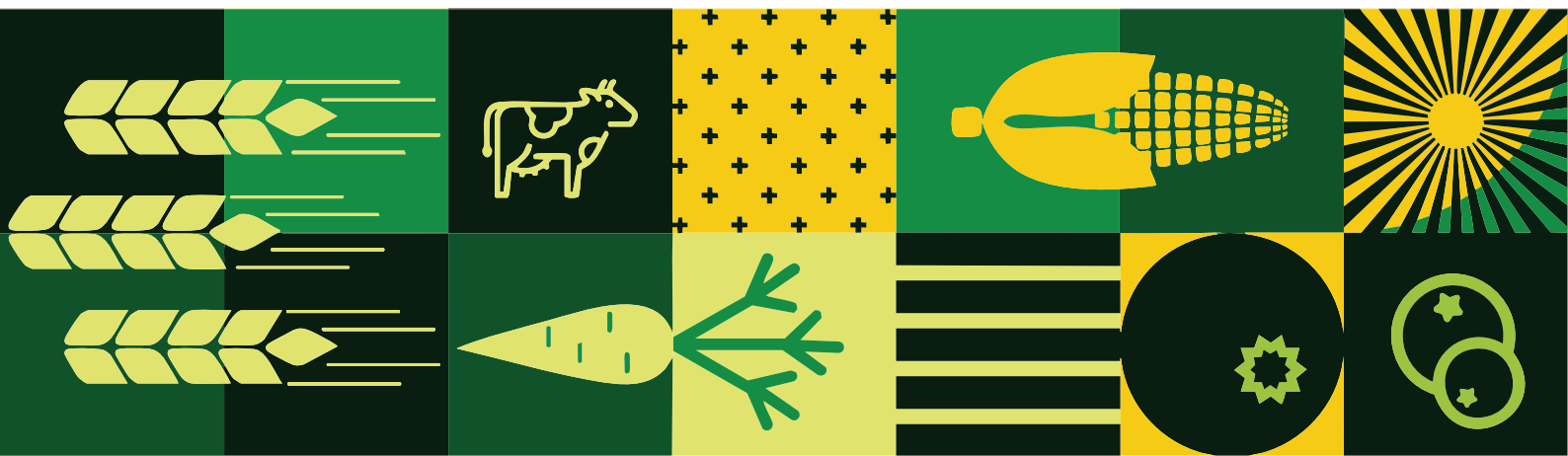
Katika Mikakati Wizara ya Kilimo imepanga kufanya yafuatayo:-

- (i) Kuongeza uzalishaji wa mbegu bora ndani ya nchi kufikia tani 90,000 na kufanya upatikanaji wa mbegu bora kufikia tani 105,000
- (ii) Kuendelea kutoa ruzuku ya mbegu bora kwenye mazao ya kimkakati ya alizeti tani 5,000 na mahindi tani 52,000;
- (iii) Kuzalisha na kusambaza miche Milioni 64 ya mazao mbalimbali kwa wakulima kwa mpango wa ruzuku
- (iv) Kujenga, kukarabati na kusimika miundombinu ya umwagiliaji katika mashamba ya mbegu yenye ukubwa wa hekta 4,063

c. Uwekezaji kwenye utoaji wa ruzuku ya mbolea na viuatilifu

Katika Mikakati Wizara ya Kilimo imepanga kufanya yafuatayo:-

- (i) TFRA itaratibu upatikanaji wa tani Milioni 1.5 za mbolea na kuzisambaza kwa wakulima kwa mpango wa ruzuku
- (ii) Itanunua tani 200,000 za mbolea na tani 50,000 za chokaa mazao kutoka viwanda vya ndani
- (iii) TFC itanunua tani 333,500 za mbolea na kusambaza kwa wakulima kwa mpango wa ruzuku
- (iv) TFC itanunua ghala za SHIRECU na Bodi ya Pamba Tanzania zilizopo katika bandari ya Dar es Salaam kwa ajili ya kuanzisha kiwanda cha kuchanganya na kufungasha mbolea
- (v) TFC itaanzisha kiwanda cha kuchimba, kufungasha na kusambaza chokaa mazao kwa ajili ya wakulima katika eneo la Visiga Mkoa wa Pwani
- (vi) Bodi ya Korosho Tanzania kwa kushirikiana na Korosho Cooperative Joint Enterprise (KCJE) itanunua na kusambaza viuatilifu vya korosho lita Milioni 3.8 na Sulphur tani 30,000.
- (vii) Kununua na kusambaza viuatilifu vya pamba chupa (acrepacks) Milioni 12 na vinyunyizi 100,000

MABADILIKO 15 YA SAMIA

BAJETI YA KILIMO 2025/2026

FEDHA ZILIZOIDHINISHWA NA BUNGE

- (viii) Bodi ya Tumbaku Tanzania kwa kushirikiana na Tumbaku Cooperative Joint Enterprise (TCJE) itaratibu ununuzi na usambazaji wa viuatilifu vya Tumbaku lita 183,571, pakiti Milioni 1.47 na chupa milioni 2.2
- (ix) TPHPA itanunua na kusambaza lita 1,000 za viuatilifu vya parachichi aina ya Copper sulphate kwa mpango wa ruzuku
- (x) TPHPA itanunua ndege moja (1) na ndege nyuki 20 kwa ajili ya kunyunyizia viuatilifu
- (xi) Kuanzisha vituo vya kilimo anga katika mikoa ya Mwanza, Dodoma na Mbeya

d. Usajili wa wakulima na urasimishaji wa shughuli za kilimo

Katika Mikakati Wizara ya Kilimo imepanga kufanya yafuatayo:-

- (i) urasimishaji wa shughuli za kilimo kwa kusajili wakulima na kuwapatia kadi za kielektroniki (smart card) na hati miliki wakulima 10,000

e. Uwekezaji kwenye huduma za ugani

Katika Mikakati Wizara ya Kilimo imepanga kufanya yafuatayo:-

- (i) Kununua magari 100, vishikwambi 3,000 na mavazi maalum ya utambulisho 5,000 na kuwapatia Maafisa Ugani na kujenga nyumba 50 kwa ajili ya Maafisa Ugani
- (ii) Kuendelea na ujenzi wa miundombinu kwenye viwanja vya maonesho ya wakulima ya Nanenane Nzuguni (Dodoma), John Mwakangale (Mbeya) na kuanza ujenzi wa uzio katika viwanja vya Ipuli Tabora
- (iii) Kujenga miundombinu ya Chuo cha Taifa cha Sukari Kidatu ili kuwa na hadhi ya kimataifa
- (iv) Kuchukua na kukarabati vituo vyote vya Kata vya Rasilimali za Kilimo (WARCs) ambavyo Wizara ilivikabidhi kwa Halmashauri
- (v) Wizara itashirikiana na VETA na CAMARTEC katika uhaulishaji na matumizi ya Vituo vya Rasilimali za Kilimo vya Kata katika kuhaulisha teknolojia za zana za kilimo na kutoa mafunzo maalum kwa wakulima

- (v) Kukamilisha taratibu za uanzishaji wa Wakala wa Huduma za Ugani wa Taifa na kuwa na Afisa Kilimo mratibu wa Kata. Pia, Wizara itaanzisha mfumo wa huduma za ugani wa kidijiti ili kuwezesha upatikanaji wa huduma za ugani kwa sekta binafsi

f. Kupima afya ya udongo kwa wakulima wadogo na wakubwa

Katika Mikakati Wizara ya Kilimo imepanga kufanya yafuatayo:-

- (i) Kuendelea na upimaji wa afya ya udongo na kuchora ramani za kidijiti zinazoonesha hali ya afya ya udongo katika maeneo yote yaliyotengwa kwa ajili ya kilimo katika ngazi ya vijiji
- (ii) Kununua mobile soil laboratory van kwa ajili ya kupima afya ya udongo; na
- (iii) Kununua na kusambaza soil scanner 43 kwa ajili ya kupima afya ya udongo

g. Uendelezaji wa kilimo cha umwagiliaji

Tume ya Taifa ya Umwagiliaji imepanga kuendelea na utekelezaji wa miradi 768 kati ya 780 kama ifuatavyo:

- (i) Ujenzi wa mabwawa ya Mbakiamtuli na Ngorongo katikabonde la Rufiji yenye jumla ya mita za ujazo Milioni 57 zitakazomwagilia skimu zenye jumla ya hekta 64,800
- (ii) Ujenzi miundombinu ya umwagiliaji katika mabonde ya mto Ngono na Bugwema yenye jumla ya hekta 22,770
- (iii) Upembuzi yakinifu na usanifu wa kina na kuanza ujenzi wa mradi wa Ziwa Victoria na Tanganyika. Mradi huo utatekelezwa kwa kipindi cha miaka mitano (5) na ukikamilika utaongeza eneo la umwagiliaji takriban hekta Milioni tatu (3) na mabwawa 52 ya umwagiliaji ambao utanufaisha mikoa 12, Wilaya 69, Kata 192 na vijiji 943
- (iv) Ujenzi na ukarabati wa miundombinu ya umwagiliaji katika skimu 101 zenye jumla ya hekta 219,608.46
- (v) Ujenzi wa mabwawa 47 yenye mita za ujazo Milioni 813.8

MABADILIKO 15 YA SAMIA

BAJETI YA KILIMO 2025/2026

FEDHA ZILIZOIDHINISHWA NA BUNGE

- (vi) Ujenzi wa skimu katika mabonde 14 ya kimkakati na kukamilisha upembuzi yakinifu na usanifu wa kina wa mabonde nane (8)
- (vii) Kuendelea na ujenzi wa mabwawa 47 na kufanya upembuzi yakinifu na usanifu wa kina kwa ajili ya ujenzi wa mabwawa 65
- (viii) Kuanzisha mfumo wa usimamizi wa mashamba ya Membe, Bugwema, Madibira na Lumpungu Na kuhakikisha mashamba hayo yana hati na Serikali inakuwa na uwezo wa kurudisha gharama za uwekezaji

h. Ununuzi wa Shamba la Mbarali Estate na kuligawa kwa wananchi.

- (i) Wizara itanunua shamba la Mbarali estate lenye ukubwa wa ekari 6,437.5 na kuwapa fursa wakulima wadogo kutumia mashamba hayo kwa utaratibu utakaowekwa na Serikali.

i. Uanzishaji wa Vituo vya Kutoa Huduma na Ununuzi wa Zana za Kilimo

Wizara katika mwaka 2025/2026 itatoa huduma za zana za kilimo ambapo wakulima watalipia gharama ya huduma hiyo kwa bei ya ruzuku (subsidized mechanization services). Katika kutekeleza hilo wizara itafanya yafuatayo:-

- (i) Kuanzisha vituo 1,000 vya kutoa huduma ya zana za kilimo
- (ii) Kununua matreka 10,000 na zana zote za msingi zitakazohitajika kwa ajili ya kufanya kazi za shambani, power tiller 10,000, mashine za kuvuna na mashine za kukaushia na vifaa vyote muhimu vya zana za kilimo.
- (iii) Kuanzisha kituo kimoja cha kitaifa (national mechanization centre) ambacho kitakuwa na zana zote za msingi kwa ajili ya kusafisha na kusawazisha mashamba, uchimbaji wa visima na mabwawa na kutoa mafunzo
- (iv) Kutoa mafunzo kuhusu uendeshaji na usimamizi wa zana za kilimo kwa waendesha mitambo, wasimamizi wa vituo na watoa huduma 500 kwa kushirikiana na CAMARTEC na VETA

j. Kuendeleza Shoroba za kilimo na uzalishaji

- (i) Wizara kwa kushirikiana na wadau wa maendeleo itaendelea kuimarisha shoroba nne (4) za kuendeleza kilimo kulingana na ikolojia za kilimo.
- (ii) Shoroba hizo zitaendelea kuratibiwa na Ofisi ya Mageuzi ya Kilimo (ATO)
- (iii) kwa ajili ya utekelezaji wa miradi mbalimbali ya kilimo
- (iv) ikiwemo kusimamia matokeo ya afya ya udongo na kufanya tathmini ya kiuchumi na
- (v) kujenga msingi wa utaalum kwenye shoroba hizo ili kuleta taswira halisi ya dhana ya biashara katika kilimo.
- (vi) Wizara inaendelea kutambua juhudi zinazofanywa na SAGCOT Centre katika kutekeleza miradi ya kilimo
- (vii) SAGCOT itakuwa sehemu ya AGCOT chini ya usimamizi wa ATO

